

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 18. avgusta 1880.

Obseg: Čas za setev semena sadnega drevja. — O prihodnjem zboljševanju ljubljanskega močvirja. (Dalje.) — Kako si Amerikanci za dom mesó frišno ohranijo. — Gnojite sadnim drevesom! — Gospodarske novice. — Začetek obrtniške razstave na Dunaji. — Vinski trg od 16. do 20. oktobra v Košicah (Kaschau) na Ogerskem. — Drugi mednarodni somenj za žito in semena in pa razstava gališkega hmelja 4. in 5. oktobra v Lvovu. — Obravnave deželnih zborov. — Letošnja šolska letina. — O jezikovnih zadevah v 17. stoletji. — O prestroji višjih ces. uradnikov v Avstriji. — Avgusta meseca 18. dan. — Praznik sv. Cirila in Metodija na Dunaji. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Čas za setev semena sadnega drevja.

Kdor hoče dobrih sadežev od svojega polja pričakovati, mora najprej za dobro in kaljivo seme skrbeti. Ako je seme slabo, bode tudi pridelka le malo in plitvega ter trud in delo — zavrženo.

To pravilo veljá tudi sadjerejcem.

Res je, da se vsakovrstni sadni divjaki, posebno v sadnih krajih po gmajnah, logih in goščah nahajajo, al ti divjaki so dostikrat grde krevlje in ostareli dremliji, kateri skoraj ne zaslužijo v sadnem vrtu prostora. Najbolje je take divjake na mestu požlahniti in jih rasti pustiti, kjer se večkrat, ako se malo zemlja okoli njih zrahljá in pusta pognojí, še prav dobro obnesó. Krepki, lepi in ravni divjaki, kot podlaga žlahnemu drevju v sadnih vrtih, dobivajo se pa gotovo iz semena sadnega drevja, kateri se lahko uže v 2. in 3. letu požlahnijo. Seme za setev mora pa biti od dobro zrelega in ne v peči posušenega sadja (posebno dobro je divjakov, kar sem uže od o svojem času povedal).

Zemlja za poletno in jesensko setev naj se uže spomladi, a za pomladansko pa v jeseni pripravlja s tem, da se globoko prekoplje, zrahlja in plevela dobro očisti; zemlja naj ne bode pregnojna, a tudi prepustane. Češnjeve, breskvine, marelične in druge koščice posejejo (posadijo) naj se prec sveže (frišne); peške se pa od meseca oktobra do meseca marca družega leta ob lepem vremenu sejati morajo, ako hočemo, da gotovo še isto spomlad dobro ozelené. Kako je treba setev pravilno izvršiti, sem tudi uže o svojem času na kratko omenil.

Zakaj da češnjeve koščice vselej dobro in obilo — tudi od divjakov — ne zelené, povedal bom pri drugi priliki, ko opišem dotičnega posebnega ubadarja koščičarja.

Da se dobro, težko in kaljivo seme od nekaljivega odbere, naj se vsuje pred setvijo v veliko, z vodo napolnjeno skledo in dobro pomeša; nekaljivo, prazno in lahko seme bode po vrhu vode plavalo. Táko se odbere in zavrže.

Takó ostane za setev samo dobro seme, katero, ako ni bilo po plesnobi ali pa napačnem sušenju ob kaljivost prišlo, prav lepe in krepke sadne divjake daje.

Prem 12. avgusta.

M. Rant, národní učitelj.

O prihodnjem zboljševanju ljubljanskega močvirja.

(Dalje.)

11. Vprašanje. Kaj je treba storiti, da bode laže odhajala voda, posebno tudi o povodnjih, in kako je obilico vode razdeliti na obe reki, namreč na Cesarski Graben ter na Ljubljaničo, koder gré skozi mesto? Ne bi li branila zemlja ali upirali troški, zvršiti še kak tretji odtočni prekop?

Predno podpisani veččaki odgovorimo k temu vprašanju, naj povemo, kakošno smo našli reko Ljubljaničo.

Kakor učí glavni dolžinski proçrt, vidimo, da se dno struge v Ljubljaniçi povsod ob mestu vzdiguje v napét hrbet, ki je pri Fužinah in ob Kodélinem prekopu z večine skalovit, in zatorej vodam brani hitro odhajati, kajti više nad Ljubljano je reka po 2 do po 4 seznje (po 38 ^m/_l do po 7.6 ^m/_l) globoka, a na ustji Gradaščice v Ljubljaničo ima ob najplitvejših časih komaj po 2 čevlja (po 0.63 ^m/_l) globočine.

Ves tak je tudi Cesarski Graben, samo še to je o njem treba opomeniti, da tam, kjer se cépi od Ljubljaniçe, ima struga v tem vodotoçi zeló malo strmeца, ter da še le od Štepanjskega mostú njega voda po krepkem strmeci dere v Ljubljaničo.

Kakor je uže bilo povedano, kedar se je odgovarjalo k četrtemu vprašanju, bilo bi treba povodnji (velike vode) reke Ljubljaniçe na konci močvirja vsaj tako znižati, da bi voda ne presežala 1 metra pod ničlo na cesarskem vodomerniku.

Povodenj se res dá do take mere prijeti v strah, samo treba je:

1. Ljubljaniçi strugo ponižati, in to od ustja Malega Grabna do tam doli, kjer se zopet va-njo izliva Cesarski Graben;

2. ponižati, in ako bode treba, tudi razširiti Cesarski Graben, naj bi o povodnjih mnogo hitreje in večjo obilico vode valil.

Da bi se zvedelo, koliko je vode razdeliti na Ljubljaničo po mestu in koliko na Cesarski Graben, to bi med zdelovanjem glavnega çrteža bilo treba premisliti, koliko bode mogla katera teh dveh rek potlej požirati vode, kedar najde vsaka svojo popravljeno strugo in zaradi tega tudi vsaka svoj večji strmec. To bi se najlaže dalo tako izračuanti, kakor smo uže zgoraj namignili.